

ZASAVSKI

Vestnik

LETO VII. — STEV. 42

TRBOVLJE, 20. OKTOBRA 1954

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Mladina - naša bodočnost

Po dokaj uspešni organizaciji Teda otroka, v katerem je nad vse dobro uspešna slavnostna akademija in predavanje prof. Gustava Šilha, je imelo Društvo prijateljev mladine Trbovlje minuli četrtek svoj redni občni zbor.

V prisotnosti 180 članov DPM in predstavnikov ljudske oblasti družbenih in drugih organizacij, je po izvolitvi delovnega predsedstva in nekaterih komisij podal poročilo o delu društva njegov predsednik.

V NAŠI DOMOVINI SE V POLNI MERI URESNIČUJEJO NAČELA DEKLARACIJE O PRAVICI OTROK

V uvodnem delu poročila je predsednik prikazal razvoj naše nove socialne politike. Njen začetek zasledimo že v letih osvobodilnega gibanja jugoslovanskih narodov. NOO so preko svojih poverjenikov in družbenih organizacij — zlasti še AFŽ, skrbeli za preganjane družine. Zaslišali preganjane družine, nasitili lačnega in sprejeli izgubljenega otroka pod streho, je bila domovinska in družbena dolžnost vsake družine.

V današnjem boju za ustvaritev boljših pogojev našemu delovnemu človeku zavzema posebno mesto skrb in briga za mlada pokolenja in zaščita otroka. Številni naši zakoni s področja zdravstva, prosvete in socialnega skrbstva, ki se nanašajo na otroka in njegovo mater, nam dokazujejo, da se v polni meri izvajajo načela Deklaracije o pravici otrok, katere je med drugimi podpisal na kongresu v Zagrebu tudi tovarš. Tito.

KOMUNALNA SKUPNOST NE VARČUJE Z DENARJEM, KADAR SE PRED NJO POSTAVLJA VPRAŠANJE KORISTI OTROK

Otroci staršev, ki so v delovnem razmerju v štirih največjih trboveljskih podjetjih, dobijo mesečno okrog 11.254.977 din otroških doklad.

V šolskem letu 1952/53 je dobivalo v šolskih kuhinjah dnevno 1178 otrok brezplačno ali za minimalno ceno malico. V ta namen je izdal LOMO 547.300 dinarjev.

Socialno ogroženi otroci so prejeli v prvem polletju letošnjega leta 394.700 din, otroci v raznih domovih pa 330.000 din podpore.

Na letovanju in taborjenju je bilo s področja trboveljske občine 280 otrok. Od teh je 162 partizanskih otrok letovalo brezplačno, ostali pa so plačali le določen odstotek tabornine. Skupno je bilo v ta namen izdano 856.000 din.

Iz proračunskih sredstev LO MO in okraja prejema redne mesečne štipendije 53 trboveljskih študentov v višini od 1000 do 4000 dinarjev.

IZ DELA DRUŠTVA V 9 MESECIH

DPM je bilo ustanovljeno z namenom, da koordinira delo vseh organizacij, ki imajo kakršne koli opravke z vzgojo mladine. S tem v zvezi se postavlja vprašanje duševnega in fizičnega razvoja otroka, njegovega razvedrila, zaposlitve mladine, vzgoja in prevzgoja star-

Miha Marinko v Trbovljah

Pretekli petek popoldne se je udeležil razširjene seje Mestnega komiteja ZKS v Trbovljah tudi sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko.

Po obširni politični analizi, ki jo je podal namestnik sekretarja MK ZKS Trbovlje tov. Slavko Borštnar, je sledila razprava, v katero je posegel tudi tovarš. Miha Marinko, ki je obravnaval družbeni plan za leto 1955, zlasti pa se je zanimal za organizacijska vprašanja ter vprašanje sistema nagajevanja v naših podjetjih.

Poleg tov. Mihe Marinko so se prisostvovali tudi sekretar OK ZKS Trbovlje, člani mestnega komiteja ZK in člani rudniškega komiteja ZK, prav tako sekretarji osnovnih organizacij ZK ter zastopniki podjetij tudi iz sosednjih krajev. — ar.

Z občnega zbora Društva prijateljev mladine v Trbovljah

Šev otrok ter podobno. Društvo je poklicano, da ugotovi v tem pogledu položaj na terenu ter o njem poroča ali predlaga ustrezne ukrepe organom oblasti. Društvo je organiziralo 2 centralni predavanja za starše, dve večji kulturni prireditvi ter več manjših razgovorov s starši po kolonijah. Izredno pozornost je društvo posvetilo pionirjem. S prispevki jim je omogočilo, da so nadvse lepo proslavili svoje pionirske praznike.

Prav tako je društvo posvečalo precej pozornosti zdravstvenemu in moralno ogroženim otrokom in družinam. Obiski teh družin in posredovanja društva pri raznih oblastvenih organih in podobno, so dela, katerega javnost ne vidi, so pa za prizadevanja velikega pomena.

BOJ PROTI PREKOMERNEMU UŽIVANJU ALKOHOLA

Resnica, da je trboveljsko gostinstvo iztržilo v prvem polletju letošnjega leta za alkoholne pijače 65 milijonov 580 tisoč dinarjev ter le 2 milijona 145 tisoč din za brezalkoholne pijače, nam narekuje, da proučimo to vprašanje z vso resnostjo. Vsekakor je potrebno, da v Trbovljah v doglednem času odpremo brezalkoholno restavracijo, v gostinskih lokalih pa povečamo izbiro brezalkoholnih pijač in jestvin. Zlasti pa je treba napovedati boj žal še zelo razširjenemu mnenju med mladimi fanti, da je vinjenost dokaz njihove zrelosti in moškosti.

V zadnjem delu poročila in bil govor o zaposlitvi pošolske, zlasti ženske mladine, o gradnji otroških igrišč ter o potrebi povezave društva z ostalimi organizacijami in društvi, ki je bila doslej le kampanjskega značaja.

Po poročilu o dosedanjem delu društva ter poročilu blaginje je sledila precej živahna in vsebinsko dobra razprava.

TRBOVLJAM JE NUJNO POTREBNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Več diskutantov je v razpravi govorilo o izvenšolskem delu in izživljanju otrok. Vsi so se zednili, da našim najmlajšim manjka zdravega razvedrila. Stalno lutkovno gledališče, pionirske sobe v domovih »Svoboda«, urejena in privlačna otroška igrišča — bi odigrala v tem pogledu pozitivno vlogo. Zeleti

bi bilo, da bi upravni odbori »Svoboda« proučili ta vprašanja in po svojih možnostih storili potrebno.

OČE IN MATI STA V ENAKI MERI ODGOVORNA ZA VZGOJO SVOJEGA OTROKA

Med našimi starši je še vedno ukoreninjena miselnost, da je vzgoja otroka v družini vprašanje matere. To nam dokazujejo zlasti roditeljski sestanki v naših šolah, predavanja z vzgojno tematiko itd., ki jih obiskujejo le matere. Takemu mišljenju je treba napraviti kraj. Vedeti bi morali, da sta oče in mati v enaki meri odgovorna za njegovo vzgojo.

Mislím, da je povsem umesten predlog, da se organizira v Trbovljah nekakšna šola za starše. S to šolo so mišljena redna predavanja s področja vzgoje in življenja družine, ki naj bi jih redno obiskovali starši, ki jim je pravilna vzgoja otroka nad vse.

V razpravi o družbenem upravljanju šol je prišla na dan

vrsta problemov, ki terjajo hitro rešitev. Omenim naj le pomanjkanje učnih moči na gimnaziji (v nekaterih razredih ne poučujejo matematike), akutno pomanjkanje učilnic in celo šolskih dvorišč.

POSEBNO POZORNOST POSAMEZNIKOV IN VSE DRUŽBE ZASLUŽIJO DUŠEVNO ZAOSTALI IN DEFEKTNI OTROCI

V Trbovljah imamo posebne šole za duševno zaostale otroke. Na to šolo gledajo nekateri ljudje povsem napačno, pomanjkanje in celo z nekim namihanjem. Zaradi tega gledajo na to šolo s strahom v oči tudi starši, ki bi morali poslati svoje otroke v to šolo. Ta šola je bila ustanovljena povsem dobro namerno — pomagati otroku, ga z otroku primernimi pedagoškimi prijemi izobraziti in pripraviti za samostojno življenje. Človek, ki zastavlja te otroke ali pa njihove starše, zasluži grajo in prežr vse skupnosti.

Po razpravi je zbor izvolil novo društveno vodstvo ter sprejel več sklepov, ki bodo nedvomno v veliko korist trboveljskih otrok. Sk.

Proslava 35-letnice SKOJ v našem okroju

V počastitev 35. obletnice SKOJ so priredili tudi v našem okraju lepe slovesnosti. Lepo proslavo tega jubileja komunistične mladine je imela v Trbovljah mladina gimnazije, na kateri je govoril prof. Rado Češnovar. Ob tej priložnosti so sprejeli v mladinsko organizacijo 70 novih članov. Dostojno so proslavili to obletnico tudi v Zagorju minulo soboto, trboveljska mladina pa te dni. Enako slovesnost je imela nadalje mladina v Hrastniku. Prav tako mladina vseh osnovnih organizacij LMS ter po vseh šolah in ustanovah, kjer delujejo mladinske organizacije.

Mladina je v jubilejnih dneh svoje organizacije izbrala iz svoje srede delegacije, ki so obiskale vse kraje, kjer so darovali življenja za domovino člani SKOJ. Tako so mladinci odšli te dni na Dobovec pod Kumom, kjer je vzdana spominska plošča na pokrajinsko konferenco SKOJ, istotako je mladina priredila izlet na Razbor-Okrlogorje, kjer je padlo sedem Skojevcev-kurirjev. Mladinci bodo obiskali tudi grob padlega Skojevca Borisa Pusta in še druge. S temi slovesnostmi in obiski je mladina našega okraja dokazala, da je zve-

stva svetlim tradicijam SKOJ in spominu svojih najboljših tovarišev-borcev. — ar

Organizacije ZB NOV v Trbovljah se pripravljajo na obračun svojega dela

Na zadnji razširjeni seji MO ZB NOV Trbovlje so pobliže razpravljali o pripravah za izvršitev občnih zborov terenskih organizacij ZB v Trbovljah. Poleg MO ZB NOV Trbovlje so delale na območju mesta doslej štiri terenske organizacije ZB, in sicer: ZB Center, ZB Zesav, ZB Trbovlje II in ZB Klek. Na novo pride k tem organizacijam sedaj še ZB Dobrava.

Zveza borcev mesta Trbovlje šteje sedaj 840 članov. Do občnih zborov terenskih organizacij je potreben natančen pregled vseh članov, prav tako je treba pobrati do tedaj zaostalo članarino. V času od 15. do 25. novembra naj izvrše občne zore terenske organizacije ZB. Občni zbor mestne organizacije ZB pa naj bi bil prvi dan meseca decembra. Mestna organizacija ZB bo izvolila na občnem zboru 28 delegatov za okrajno skupščino Zveze borcev, ki bo tudi še v decembru.

Biser severnega Jadrana na Portoroz

Obrtni podjetji „Mehanika“ in „Splošno strojno mizarstvo v Trbovljah“ sedaj — industrijski obrat

Minula sobota je bila za kolektive podjetij »Mehanika« in »Splošno strojno mizarstvo« v Trbovljah zgodovinski dan. Na slavnostnem zborovanju kolektivov teh podjetij tega dne sta bili obe mladi tovarni z odločbo LOMO Trbovlje preimenovani iz obrtnih podjetij v industrijska podjetja.

To slavnostno zborovanje je

bilo v veliki dvorani TVD »Partizana« v Trbovljah, udeležili pa so se ga poleg članov kolektiva obeh tovarni tudi zastopniki OLO in LOMO Trbovlje, predstavniki ZK in SZOL ter ostali gostje. — Po poročilih predsednikov obeh podjetij ter poročilu direktorja »Mehanike« in direktorja »Splošnega strojnega mizarstva«, v katerih sta očitno dosedanje razvojno pot svojih podjetij, sta bila prebrana odloka Ljudskega odbora mestne občine Trbovlje, s katerima se obe navedeni tovarni preimenujeta iz obrtnega v industrijsko podjetje. Prečitane te listin so vsi navzoči toplo pozdravili.

S to odločbo, ki pomeni vsakor odlikovanje in pohvalo kolektivov obeh mladih podjetij za njihov trud in prizadevanje, nastopa čas, ki obeta obema tovarnam lepe perspektive, saj bodo v teh podjetjih, če bosta oba kolektiva nadaljevala svojo pot z dosedanjim vnelom in voljo, našli kruh in zaposlitev novi delovni kadri.

Na razvojno pot in delo obeh mladih tovarni v Trbovljah se bomo še povrnili. — ar

ODMEVI NA IZJAVE PREDSEDNIKA TITA

Zadovoljstvo rimskih uradnih krogov

Izjave predsednika republike dopisniku Anse so v Rimu ugodno odjeknile. Rimski vladni krogi so jih sprejeli z velikim zadovoljstvom. Zlasti velik pomen pripisujejo ugotovitvi, da je že napočel čas za konkretno sodelovanje na širšem gospodarskem in političnem torišču. Sprito tega poudarjajo, da se italijanska vlada že pripravlja na konkretne ukrepe v urejanju še nerešenih vprašanj med obema deželama. Predvsem opozarjajo na napore italijanske vlade, da bi brž ko mogoče sklicali konferenco prizadetih držav, ki bi naj razpravljala o uporabi tržaškega pristanišča. Pravijo tudi, da v palači Chigi pričakuje načelno privolitev teh držav. Na konferenco bodo povabili Jugoslavijo, Avstrijo, Svico, CSK, Madžarsko in Bolgarijo. Konferenca bi naj bila konec novembra ali v začetku decembra v Rimu. Italijanska vlada bi si na njej prizadevala pridobiti omenjene države, da bi del svojega prometa usmerile prek tržaškega pristanišča.

Globok vtis so zapustile izjave predsednika Tita tudi v Trstu. Ves tržaški tisk je objavil na vidnih mestih popolno besedilo odgovorov. »Primorski dnevnik« poudarja v naslovu čez pet stolpcev predsednikove besede, da je treba ustvariti ugodno vzdušje za poglobitev medsebojnega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo. Demokričansko glasilo »Giornale di Trieste« sodi, da je nadvse pomembna pobuda predsednika Tita, naj bi se sestali vodilni politiki Jugoslavije in Italije in da bi bilo treba zatem izdelati načrte za bodoče jugoslovansko-italijansko kulturno in gospodarsko sodelovanje. Vldemski »Messaggero Veneto« je posebej poudaril, da je predsednik Tita izrazil željo po širokem in plodovitem sodelovanju med obema državama. Obe tržaški radijski postaji sta prav tako oddajali poročila o izjavah predsednika Tita.

Iz življenja in dela ljudskih odborov

DOL PRI HRASTNIKU. — Ljudski odbor občine Dol je sprejel odlok o upravljanju javne tehnične, odlok o določitvi sejmskih dnevo in pristojbin, odlok o upravljanju pokopališča in pokopališkega reda, odlok o uporabi in vzdrževanju rezervoarjev in vodovodnega omrežja, odlok o preklilih in razglasih na razglasni deski ter odlok o kategorizaciji cest IV. reda. Imenoval je komisijo za popis stanovanjskih zgradb ter potrdil najemne pogodbe o zemljiščih in pogodbe za izgradnjo mesnice in brivnice na Breznem.

Gradnja ceste proti Turju, ki je stala 145.000 din, je končana. Na cesti so opravili 216 prostovoljnih delovnih ur in 76 ur za prevoze. Dela na cesti proti Kovku bodo kmalu zgotovljena. Cesta proti Novemu Dolu je obnovljena in posuta z gramozom, dobro napredujejo dela na cesti Marno—Bezovo. Za ceste Novi Dol, Marno—Brdo in Turje je bilo določeno 150.000 din, porabljeno pa 229.000 din. Razliko so krili iz proračunskih rezerv. Ljudski odbor je sprejel predlog proračuna za prihodnje leto, ki znaša 4.947.000 din.

MLINSE. — Razpravljali so o gradnji šole, ki zavravlja svo napreduje. Stavba bo v jeseni pokrita. — Za dokončno elektrifikacijo vasi je po družbenem načrtu OLO določeno za letoš za zaselek Zgornje Vrtače 210.000 din, za vas Medjoje 60.000 din in 30.000 din za Vi-

soki Kal. Ljudski odbor je sklenil pogodbe s podjetjem »Elektro-Trbovlje« za elektrifikacijo vasi Zvarulje, Ravne, Breznik, Kostirivno in Medjoje. Dela pa stoji, ker manjka še žice, ki jo bodo urgraili.

Za najnujnejša popravila občinskih poti Dolgo brdo—Vrh, Medija—Borje, Zg. Vrtače in Kolovrat—Suhi potok je določeno 65.000 din.

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. — Postavili so komisijo za popis stanovanjskih hiš, ki ne stanujejo v njih kmečke družine, nadalje so sestavili komisijo za ocenitev bolnih krav in telic.

POLŠNIK. — Ljudski odbor je obravnaval predlog občinskega proračuna za leto 1955, ki je za 232.000 din večji kot letošnji in znaša 1.386.000 din. Od dotacije okraja za prihodnje leto v znesku 486.000 din namerava odbor porabiti 250.000 din za gradnjo mrtvašnice, za nakup zemljiških map 60.000 din, znesek 170.000 din pa naj se uporabi za ureditev dvorišča, betonske ograje in za gradnjo drvarnice pri občinski hiši. — Za popravilo raznih občinskih poti je določeno 80.000 din.

TRBOVLJE. — Na terenu mestne občine je bilo 15 zborov volivcev. Zbori volivcev so potrdili predlog za osnove 5-razrednih ljudskih šol. V kraju bodo ustanovili stanovanjsko zadruzo. Razpravljajo o tem, da bi se del presečkov podjetij, ki so bili določeni za gradnjo stano-

vaj, vložil v fond za brezobrestna posojila delavcem, ki gradijo stanovanjske hišice. — Ko so volivci obravnavali šolsko vprašanje, so izrekli željo, naj bi osnovne šole in gimnazija uvedli več praktičnega dela in učenja. Og razgovorih o komunalni dejavnosti so volivci gradili nenačrtno obnavljanje osnovne šole na Vodah. Prav tako so padli očitki o nepravilnih razdelitvah stanovanj. Glede odlokov, ki jih izdaja mestni LO in neposredno zadevajo prebivalce, so volivci izrekli željo, da bi ljudski odbor dal te odločbe volivcem v predhodno razpravo. Volivci so istotako želeli širšo obrazložitve o porabi posameznih denarnih postavk zaključnega računa za lansko leto.

Iz razpoložljivih denarnih sredstev občine se določijo: za glavno cesto, sektor Dreo—Vode 6.000.000 din, za elektroinstalacijsko delavnico 4.000.000 din, za stanovanjsko hišo pri Božiču 1.000.000 din, za Novi Delavski dom 5.000.000 din, za zaletje studenca nad »Marnico« 500.000 din, za ureditev cestnega podvoza pod železniškim mostom 2.000.000 din, za cestno križišče pri Dimniku 1.000.000 din, za ureditev javnega kopališča pa 3.000.000 din.

Iz gozdnega sklada se uporabi za gozdne poti v Knezdolu 70.000 din, za cesto Kozlova gora—Škofja rija 200.000 din, za cesto na Čebinovem 450.000 din in za cesto Dobovec—Zupa 30.000 din.

ZAGORJE. — Poročilo komisije za stanovanjsko skupnost navaja, da razpolaga mestna hišna uprava s 101 stanovanjem. Od teh je 5 stanovanj VII. in 5 stanovanj VIII. kategorije. Na rudniku v Zagorju pa je 939 stanovanj, med katerimi je 74 stanovanj VII. kategorije in 71 stanovanj VIII. kategorije. Uprava za komunalne zadeve je doslej dobivala mesečno za stanovanja 25.550 din, po novi tarifi pa bo prejela 42.358 din. Rudnik Zagorje je poprej dobival za svoja stanovanja mesečno 138.800 din, po novi tarifi pa 401.511 din. Privatnih stanovanj (brez hišnih lastnikov) je v Zagorju 896. Od teh je 147 v VII. in 27 stanovanj v VIII. kategoriji. Po predlogu komisije naj bi bilo na področju mestne občine Zagorje 46 hišnih svetov in 25-članski svet stanovanjske komisije.

RADEČE. — V Radečah so razpravljali in sklepali o formiranju svoje komune. Za popravila gozdnih poti je določen znesek 595.000 din, za regulacijo potoka Sopot pa 4.000.000 din. Prav tako je predvideno za popravilo poti Prnovče—Jelovo 15.000 din. V Lotričevi klavnici, ki je prosta, bodo uredili veterinarsko ambulantno.

PODKUM. — Ob razpravi o gradnji Zadrugnega doma oz. občinske hiše je bil govor o smotrnejšem gospodarstvu v gostinskem obratu. Začeli bodo z dovozom materiala in z gradnjo doma.

Milan Vidic:

(Nadaljevanje)

Zagorski rudarji-pirci na obisku pri izseljencih v Severni Franciji

Približujemo se Nemčiji. Za nami ostaja sloviti Bad Gastein s svojimi nešteti hoteli, znameniti turističnimi kraji in gorami. Da če pod nami leži mesto, vse preprečeno z lepimi asfaltiranimi cestami, ki turizem ter sploh prihod tujcev zelo večajo. Kar iz vlaka smo našli; sedem hotelov, ki leže ob železniški progi. Končno zapeljemo v široko, s stekleno streho pokrite pekrone Salzburga, Carinskega uradnika so po kratkem pregledu potnih listov v ljudem pozdravili in odšli; v sosednje vagone.

Lep je pogled na Salzburg, na "mesto glasbe", kakor pravi Bach v svojih spominih. Ves je posejan z vitkimi stolpi in stolpiči, v ozadju pa stoji na velikanskih skalah še prav dobro ohranjen grad nemških fevdalcev, ki je nekakša predstražnica. Pravo nemško mesto. To vidiš tudi na ljudeh. Vsi hite. Mudi se jim. Nazorna slika, da je čas dragocen. Po peronu brze prodajalci vseh mogočih dobrot: od piva, vina, žganja, jestvin in slaščic do cigaret, največ ameriških, časnikov vseh mogočih založb in agencij. Po teh dobrotah nismo občutili potrebe. Vedeli smo, da bi sleherni Nemec dostikrat raje pil našo silovoko in naša vina kot nemška. In takih dobrot nam zaenkrat še ni manjkalo. Skoro vsak se je za dolgo pot oborožil s to tekočino, seveda tudi z našimi cigaretami, ki so menda — kakor je dejal neki ameriški vojak, ki se nam je pridružil — stokrat boljše kot ameriške.

Se vidimo visoke dimnike salzburskih tovarn in njegovo predmestje, ki je vse prej kot lepo. Z neznanako brzino drvim proti Münchenu, metropoli Bavarske.

Omenil sem, da se nam je pridružil neki ameriški vojak. Potoval je v Holandijo. Vseč so mu bila naša dekle, ki so pela in se kot za stavo kosala z moškimi. Pa ne mislite, da se nismo razumeli z njim. Slovenski jezik res ni prav nič podoben angleškemu, toda Slovenec zna angleško, kadar je sila. Kmalu nam je vojak povedal, da se vrača domov v Ameriko. Tu pa moram priznati, da smo bili malo hudobni. Spočetka se je branil naše silovoke. Ko pa jo je poskusil, se mu je obraz razlegnil v širok nasmeh. In ker je še večkrat pogledal v kot, kjer je stala naša steklenica, mu nismo odrekli še nekaj poštenih požirkov. Tako je mož pozabil kam se pelje. Šele v Münchenu je spoznal, da bi moral med potjo prestopiti v drug vlak. Seveda mu je v drugem vlaku ostala tudi njegova "steklenica". "Nothing" je dejal mož in odhitel k šefu postaje da mu pomaga poiskati prtljago.

Ze od daleč nam je gostota naselij in industrijskih poslopj naznanjala, da se bližamo drugemu največjemu mestu Zahodne Nemčije — Münchenu. Hudobni jeziki so mu nadeli ime »Stadt der amerikanischen Soldaten«. Seveda temu nismo verjeli. Toda ko smo zvedeli, da bomo ostali v tem mestu vso noč in smo šli nekoliko po mestu, smo doživeli razne zanimivosti. Priprčili smo se, da je

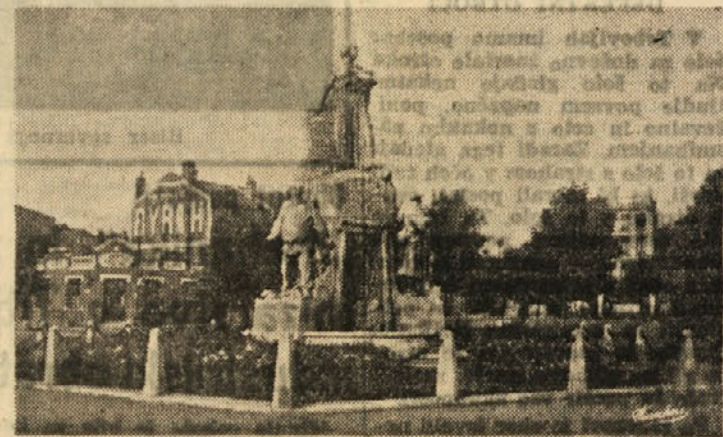
prostitucija zavzela v mestu precej širok razmah.

V večernih urah je mesto močno razsvetljeno. Vse mogoče in nemogoče barv električnih in nemogoče barv električnih veda neonskih, ki se prižigajo in spet ugašajo. Vsaka druga hiša v »Hauptstrasse« je trgovska lokal. Razne živilske in blagovne trgovine imajo okusno urejena izložbena okna, kjer je razstavljeno domala vse, kar človek potrebuje in seveda tudi: marsikaj ne rabi. Tulec pa opazi v večernih urah na ulicah dokaj dobro neke stvari, ki po njih sklepa, da je prostitucija zavzela v tem mestu skoraj neverjeten obseg. Prej tega v Münchenu niso poznali. Toda devetlet-

tiste dni pospravljali z njiv svoje poljske prideleke, ki so — kakor smo videli — dobro obrabili.

Nemške železnice slove po točnosti voznega reda vseh vlakov. In še nekaj nas je presenetilo. Vzorno skrbje tudi za čistost v vseh potniških in vržih vlakov. Čiščenje voz med vožnjo res ni najbolj pripravna zadeva, toda nemške železnice so uvedle čiščenje voz tudi med vožnjo. Na večjih železniških postajah in mestih vstopijo v vlak ženske, ki čistijo vagona med vožnjo. Zaradi tega je povsod v vlakih vzorna snaga in čistota.

Ze od daleč smo zagledali velike dimnike, velikanska poslop-

Spomenik žrtvam prve in druge svetovne vojne v Lensu

na okupacija je dala temu velikemu mestu svoj pečat tudi v tem pogledu. Vidi se dekle, ki so lovila ameriške vojake povsem prostodušno, kot da gre za nekaj čisto navadnega. Dekleta se poslužujejo pri tem poslu svojih prstov. Če pokaže tri, pomeni, da je v tem poslu že doma, da je to njen poklic. Ako pa jih pokaže pet ali šest in še več, je to znamenje, da je začetnica in kolikor toliko izbirana. Seveda ameriški vojaki izbirajo, kakor jim pač dopuščajo njihovi žepi.

Kot sem že omenil, so trgovska izložbena okna prenapolnjena raznih dobrot in blaga. Toda vse je več ali manj zelo drago. Navdreni delavci si od vseh teh dobrot lahko privoščijo le najpotrebnejše, kajti dobiš denar njegovega zaslužka gre za stanovanje, ki so v Münchenu najdražja. Še pozno v noč so nekateri naši pevci in pevke hodile po mestu in se nekoliko spoznale s središčem bavarske dežele.

Ostali naši ljudje so pa šli že k počitku. Vsi tisti, ki niso šli v mesto, so poskusili v tesnih kupejih zaspati. Seveda ni bilo tako kot doma v postelji. Noč je bežala. Tam izza velikega železniškega kolodvora se je začelo na nebu svetlikati. Obetalo se nam je lep dan. Nekako ob šestih zjutraj smo se spet zbrali pred našim vagonom in začeli peti. Kmalu se je okrog nas zbrala gruča potujočih. Končno smo le pričakali uro odhoda. Res — bili smo kar veseli, da smo nadaljevali pot, kajti na tako dolg postanek nismo mislili. Vlak nas je peljal proti mestu Karlsruhe. Tudi na tej poti smo videli lepo obdelano zemljo. Nemški kmetje so prav

ja vseh mogočih tovarn — biližni smo se Stuttgartu. Stuttgart je veliko industrijsko in trgovsko mesto. Ko nas je vlak zapeljal v enega izmed njegovih številnih kolodvorov, smo opazili še ostanke iz pretekle vojne, ki tudi temu mestu ni prizanesla. Vsi sledovi razaranja niso odstranjeni. Nemo in nekako svariče strme v zrak še goli zidovi, ki jih že prerasta trava in plevel.

V Stuttgartu smo stali le kratke pol ure. Vedno bliže in bliže smo Franciji. Končno smo na nemško-francoski meji. V Kieulu smo prvič zagledali francoske vojake v rjavih, po angleškem

Tudi v Trbovljah bodo priredili Dan upokojencev združen z razvitjem zastave

Prvi so imeli Dan upokojencev v Zagorju, sedaj pa ga bodo priredili tudi v Trbovljah, in sicer proti koncu oktobra. Dan upokojencev bodo združili z večjo kulturno prireditvijo ter razvitjem društvene zastave, ki je doslej še nima nobena zasavska podružnica Društva upokojencev.

V trbovlski podružnici je vključeno 1500 upokojencev. Da pa bi ta slovesnost uspela čim boljše, je prevzel pokroviteljstvo nad celotno prireditvijo OSS. Okrajni sindikalni svet hoče s prireditvijo Dneva upokojencev dati priznanje vsem veteranom dela, ki so s svojim dolgoletnim zvestim opravljanjem službe že doprinesli svoj delež k izgradnji socialistične družbe.

vzorcem izdelanih uniformah. Kmalu po postanku vlaka so prišli; v vagon francoski carinski organi. Niso kaj dosti pregledovali. Verjetno zato, ker je imel predsednik našega društva v potnem listu vpisano kaj čedno vsoto deviznega denarja. In Francozi radi vidijo, če prinesejo tuje: s seboj dosti denarja; saj vedo, da turizem in tujski promet dobro neseta.

Francozi so zelo vpludni. Ko so videli, da prihajamo iz Jugoslavije, so postali še bolj ljubozni. Želeli so nam prijetno bivanje v Franciji, ki je po njihovih pripombah vredna, da si jo ogleda vsak tujec. Končno so bile carinske formalnosti urejene. K vlaku so pripeli francosko lokomotivo, ki se precej razlikuje od nemške.

Sedaj se resnično peljemo po francoskih tleh. Priznava, da smo bili t. kraj: pod nemško okupacijo. Kdo ne pozna Alzacije in Lotaringije! Piebiscit je leta 1935 odločil, da bodo te pokrajine, v katerih je nesluteno bogastvo, nemške.

Kmalu smo zapeleli preko velikanskega mostu čez reko Ren. Končno smo le videli slavni: nemški »Rhein«, ki ga Nemci tako obožujejo. Toda sedaj je ta del Rena francoski. Velika je ta reka. Po njej se razvija pomemben rečni promet, ki je zelo poceni. Videli smo v vodi vlatilce vseh vrst in barv, ki so hoteli po reki navzgor in navzdol. Tik ob železniški progi je opaziti sledove nekdanje slavne »Maginotove linije«, ki je Francozom pomenila nepremagljivo zid proti nemški armadi. Bunkerji, podzemeljski rovi, utrdbe so še dobro vidne. Žal pa ta sloveča Maginotova linija ni odigrala v danem trenutku tiste vloge, kot ji je bila namenjena. Milijarde in milijarde frankov je šlo v prazen nič, kajti nemška armada je obšla te mogočne utrdbe in vdrla v Francijo na belgijsko-francoski meji, ki je bila nezavarovana. Stari vojni načrt nemškega generala Schlieffena, ki se je v letih 1914—1918 Nemcem ponesrečil, je v maju in juniju leta 1940 triumfalno uspel.

(Nadaljevanje sledi)

L'stnica uredništva

V prihodnji številki našega lista bomo prinesli odluk o spremembi odluka o ustanovitvi stanovanjske skupnosti, organih stanovanjskih skupnosti, o prevzemu hiš v upravljanje in najemnih pogodbah, s popravki in dopolnitvami, objavljenimi v Uradnem listu LRS.

Istočasno popravljamo tiskovno napako v članku »Upravljanje stanovanj po stanovanjski skupnosti«. Članek izvira iz pisarne tajništva LOMO Trbovlje in ne iz pisarne tajništva LOMO Zagorje, kot je pomotoma navedeno v 41. številki »Zasavskega vestnika«.

Uredništvo.

Zaradi težav z dobavo ozkih rol papirja je danes samo 4 strani, prihodnje na izide Zasavski vestnik na 8 straneh.

Uredništvo

Štirinajst dni med nemškimi rudarji

Samo v Bavarski, ki jo štejejo med agrarne dežele Zahodne Nemčije, je danes okrog 180 tovarn predelovalne industrije in čez 30 rudnikov. Bavarska je bogata na rudah, saj je v tej deželi 35 vrst različnih rud. Najvažnejši so v Bavarski rudniki železa v Severni Bavarski, rudnik svinca v Badenu, rudniki soli rude Saline — Reichenhall, Berchtesgaden, nadalje so tamkaj še rudniki kreda, kaolina, grafit in nafte, prav tako so v deželi skrilavci, iz katerih pridobivajo avionski bencin, enako so v Bavarski ležišča nezgorljive gline.

Vsa ta rudarska industrija je v rokah privatnih finančnih družb (kartelov, trustov, denarnih sindikatov) in zasebnih kapitalistov. Ta dežela je na splošno poznana le po velikih rudarskih podjetjih, vendar so v njej na vsakih par kilometrov tudi manjša rudna ležišča, last privatnih podjetnikov, ki jih odpirajo in eksploatirajo ter imajo zaposlenih po 5 do 20 ljudi. Veliki rudniki imajo skoro brez izjeme moderno tehniško opremo, sicer bi njihovo izkoriščanje ne bilo rentabilno. V Schwanndorfu obratuje veliki dnevni kop, kjer odkopavajo lignitni premog, ki ga uporabljajo za kalorično elektrarno, ostalega pa briketirajo. Pri pridobivanju tega lignita pa je zaposleno vsega skupaj samo 1500 ljudi, čeprav daje dnevni kop dnevno do 14.000 ton premoga. Težno proizvodnje nosi namreč bager s kapaciteto 800 ton na uro, sedaj pa je v montaži drugi bager, ki bo odkopal 1000 ton na uro. V razgovoru z direktorjem rudnika nam je le-ta mirno, stvarno omenil, da je zmogljivost drugega bagera še premajhna in da v Kölnu že izdelujejo tretji bager, ki bo dajal na uro 1500 ton.

Zanimivo je na tem rudniku v elektrarni in briketarni, da nikjer ne vidiš nadzornega personala razen tehniškega inšpektorja. Vsak delavec, ki začne v podjetju delati, prevzame z nastopno službo odgovornost za svoj stroj in tudi za proizvodnjo. Vse delo je v podjetju na splošno organizirano tako, da je delavec samo upravitelj in poslužitelj stroja. Stroj sam priganja človeka k delu. Stroji se upravljajo največkrat z enega samega centra. Seveda pa ne smemo misliti, da delajo v Nemčiji izključno le s sodobnimi in najmodernejšimi stroji. Ne v solarni Reichenhall na Bavarskem naletamo na stroje, stare preko 300 let. Tu delajo n. pr. sesalke in še drugi stroji na vodni pogon, ki jih poganjajo vodna kolesa v premeru 12 metrov.

V Nemčiji vidiš v praksi tipične parole kapitalizma: »Vse za denar in čim več denarja! Kapitalist, ki se ukvarja ali ubada z rudarjenjem, bo svoje izbrpane jame preusmeril v turistične namene. Na eni strani izčrpavajo rudno bogatstvo, na drugi strani pa jim prinaša lepe dohodke turizem.

Tako prinaša na eni strani bogastvo izčrpavanje rudnikov, na drugi pa turizem. V bližini Reichenhalla je prostor za olimpijske igre, kamor prihaja vsako leto veliko število športnikov in ljubiteljev športa. Vse te

ljudi privabljajo s spretno reklamno v solarno Reichenhalla, kjer jim razkazujejo 300 let stare strojne naprave, v Berchtesgadu pa, ki je poznan po pansionirskih igrah in kjer je imel v bližini Adolf Hitler nekoč svojo znamenito gorsko rezidenco, je do starih odkopov soli speljana železnica, kjer si turisti in izletniki lahko ogledajo podzemeljske lepote. Čeprav vse te lepote niso pravzaprav nič posebnega — človek ne vidi tukaj nič pet odstotkov krasote naše Potojske jame — znajo vendar privabiti ljudi s starimi rudarskimi uniformami s »turškimi« cilindromi. Samo te uniforme privabijo dnevno na stotine turistov, ki puste tukaj lepe tisočake.

Maksimalno so v Bavarski zkorisane vse vodne sile za proizvodnjo električne energije. Električno omrežje je med seboj seveda povezano. Samo hidroelektrarna ob jezeru Walchensee daje letno 270 milijonov kilovatih ur, zaposluje pa samo 50 ljudi. Elektrarna je v turističnem kraju, tako da si vsak izletnik lahko ogleda to gigantsko električno centralo, v kateri poganja voda kar osem velikanskih turbin.

Visoko razvita tehnika omogoča izkoriščanje premogovnikov z debelino sloja od 0,5 do 0,8 m. Tak rudnik smo si ogledali v Hauschamu, ki daje na dan 800 ton premoga. Tu ima rudar opravka s premogom samo na odkopnem delovišču, odvoz premoga do separacije pa je v celoti mehaniziran s prenosnimi trakovi. Separacija, ki prebere in očisti dnevno 2000 ton premoga, potrebuje le 33 delavcev, vse ostalo delajo v njej stroji. Istočasno je mehaniziran tudi ves odvoz jalovine do izspaljša kamor 24 delavcev vsak dan odpravi 1200 ton jalovine. Pod takimi delovnimi pogoji se izplača tudi odkopavanje tankih premogovnih plasti. Rudnik je visoko rentabilen in donosna kapitalistični družbi lepe dobičke.

Poglejmo še kako žive rudarji v Bavarski Delavec v senaraciji zasluži dnevno 11 DM. rudar v jami pa 14—18 DM. Kosmati zaslužek najboljšega rudarja znaša 500 DM mesečno, kar je — kakor pravimo pri nas — »rudarska konica«. Povprečni zaslužek rudarja računamo lahko le s 350 DM. poleg tega na delovno dohodno rudarja še 4 DM družinske določe, medtem neozelenjen rudarji plačujejo samski davek. Od navedenega povprečnega zaslužka odtegujejo rudarju 50 DM za socialno zavarovanje (rudar plačuje eno tretjino, delodajalec pa dve tretjini zavarovanja). Socialno zavarovanje je organizirano na principu nekdanjih Bratovskih skladov. K temu odtegujejo še treba računati 30 DM državnega davka, 25—40 DM za stanovanje, 1—4 DM znaša cerkveni davek, k čemer je treba prišteti še prispevek 3 DM za beguncje iz Vzhodne Nemčije in 6 mark za sindikalno organizacijo, kar zneso skupaj 122 DM na mesec. Povprečno ostane rudarskemu delavcu mesečno 230 mark. Ki jih »Hričlanska družina« lahko porabi za hrano.

(Nadaljevanje sledi)

Bič kljukastega križa

Lord Russel

Pred nedavnim je izšla v Londonu knjiga Lorda Russela pod gornjim naslovom. Knjiga pripoveduje, da so nemški nacisti v drugi svetovni vojni pobili 12 milijonov mož, žena in otrok. O tej povesti pravijo, da je »kratka zgodovina nacističnih hudodelstev«. Knjiga sicer ne pove dosti več, kot je bilo že objavljeno za časa obsodbe vojnih hudodelcev, vendar je ta knjiga delo, v kateri je zbran ves ta material.

Lord Russel, avtor knjige, je zbral objavljeno gradivo v letih 1946 — 1951, ko je služil kot pravni svetovalec vrhovnega komandanta britanske armade v okupacijski coni Nemčije, pod katero kompetenco je spadala tudi obsodba vojnih hudodelcev na tem področju. Lord Russel je star 59 let in je bil pozneje imenovan za pomočnika vrhovnega sodnika Velike Britanije. Teden dni pred objavo te knjige je Lord Russel odstopil s svojega službenega položaja, ker je plačal da Velike Britanije zavzela stališča, da je objava knjige »Bič kljukastega križa« nezdravljiva z njegovo službeno funkcijo.

Med drugo svetovno vojno so Nemci neprestano teptali dolžbe Zenevske konvencije. Ujetniki so bili izročeni brutalnostim in grdimu ravnanju z

njimi, pošiljali so jih na prepovedana in nevarna dela, jih izročali SD (Nemška varnostna služba) na »specialni postopek«, linčali jih je nemško civilno prebivalstvo, pošiljali so jih v koncentracijska taborišča, bili so ob zopetnem ujetju (če so pobegli) ustreljeni. Ubijali so jih celo, ko so položili orožje in se predali.

POVESTI SE PRIČENJAJO V VASI PARADIS

Šestindvajsetega maja leta 1940, šestnajst dni pozneje, ko je Hitler začel svojo veliko ofenzivo proti Zahodu, so bile Britanske ekspedicijske sile na splošno umikle. Posamezne čete so se nahajale v Pas de Calaisu, da ščitijo pristanišča kanala. Ko se je znočilo, je prvi batalijon II. SS divizije »Mrtvaška glava« zavzel svoj položaj. Drugo jutro so Nemci prešli v napad in še pred opoldansko uro prodrli do male vasi Paradis, kjer je drugi bataljon britanskega polka »Norfolk« še Nemcem nudil odpor.

Ob pol dvanajstih dopoldne je višji oficir, major Ryder, ki je ostal še pri življenju, prejel poročilo iz štaba brigade. V njem je dobil obvestilo, da so pripadniki polka »Norfolk« odrezani in

da naj spričo takega položaja ne čakajo na pomoč.

Do opoldne je pošla vsa municija in nadaljnji odpor je postal nemogoč. Major Ryder se je odločil, da se preda.

S cerkvenega dvorišča in okoliških hiš se je zbralo okrog sto britanskih vojakov, ki so ostali še pri življenju. Postali so nemški ujetniki.

Nekaj težko ranjenih vojakov je ostalo v kletih štaba bataljona pod nadzorstvom oficirja-zdravnika, ostali pa so odkorakali po ulici v vasi Paradis.

Britanski ujetniki so marširali, nič hudega sluteč, po mali poljski poti blizu neke kmečke hiše. To je bil kraj, kjer so nemški vojaki napravili pokol britanskih ujetnikov.

Na polje so Nemci postavili dva mitraljeza. Fritz Knochlein (leta 1948 ga je britansko vojno sodišče obsodilo na smrt) je stal s skupno oficirjem in članov NCO na cesti in čakal na prihod ujetnikov.

Na njegovo povelje so morali britanski vojni ujetniki prikorakati z rokami, sklenjenimi za tilnikom. Knochlein je dal povelje »Streljati!« in oba mitraljeza sta odprla ogenj.

Ujetniki so bili dobesedno pokošani. Nekateri od njih so padli na tla v majhne vdolbine in to je očitno rešilo življenje samo dvojici teh ujetnikov — redovu Pooleyu in O'Calaghanu.

Ko sta mitraljeza utihnila, so nemški vojaki z nasajenimi bajonetami skočili med padla trupla

ustreljenih ujetnikov, da jim »skrajšajo« življenje, če bi bil morda kdo še živ. Knochleinova četa se ni niti potrudila, da pokopije mrtvice. Preživela je noč v prižganju, nedaleč od kraja njihovega hudodelstva.

Streljanje pripadnikov polka »Norfolk« pri Paradisu pa ni bil edini primer, kjer so bili zavezniški ujetniki ubiti neoboroženi po svoji predaji.

Sto devet in dvajset ameriških vojnih ujetnikov je bilo umorjeno na polju pri Belguesu v Belgiji 17. decembra leta 1944, ko je Rundstedt začel svojo ofenzivo obupa v Ardenih.

PADEL JE EN VOJAK, POTEM DRUGI...

Opis tega sramotnega pokola pa je v nekem ameriškem službenem poročilu (tukaj skrajšan): »... razoroženi ameriški ujetniki so stali z dvignjenimi rokami ali pa sklenjenimi za tilnikom. Nemški vojaki, oficirji in podoficirji so si vzeli te vojake namerno za »živo tarčo« in streljali nanje. Neki American je padel. To so ponovili — drugi ameriški vojak je padel. Istočasno so Nemci odprli ogenj iz mitraljeza na skupino. Večino vojakov so pogodili. Tako so nemški vojaki prišli k skupini ranjenih ameriških vojakov, ki so se ležali na polju. In ubili iz pištole ali puške, potolčki s kopitom puške ali pa s kakšnim drugim težkim predmetom vsakega, ki je bil kazal znake življenja.«

V posameznih primerih so bile te žrtve ustreljene v slepem besu, kajti ko so pozneje našli mrtvice, so ugotovili, da so bili zadeti s strelom med oči, v sence ali v tilnik.

V letih 1941 in 1942 so britanski komandosi napravili znatno število uspešnih akcij in napadov na ladje in pristanišča na Norveški. Te operacije so Hitlerja motile in razbesele. Dne 18. oktobra 1942 je izdal povelje, splošno poznano pod imenom »Zapoved komandos«. Tretji člen tega povelja pravi:

»... zaradi tega odredam, da se morajo od sedaj dalje vsi nasprotniki, ujeti od nemških čet v tako imenovanih operacijskih komandah v Evropi ali Afriki, pa najsi bo to vojak v uniformi ali delno uniformiran, z orožjem ali brez njega, iztrebiti do poslednjega moža v bitki ali na begu. V teh primerih ni važno, ali so bili le-ti zaradi izvedbe svojih operacij prepeljeni z ladje ali pa spuščeni s padalom iz letala. Tudi, če se ti posamezniki, ko bodo odkriti, predajo, principialno ne velja zanje nobeno pomilosoženje.«

Ta »Komandobefehl« je pomenil totalen prezir zakonov in običajev v vojakovanju, ki so se uporabljali proti vsem ujetnikom. Hitlerjevo zapoved so seveda vseskozi do pičice izvršili in med vojno so bili britanski komandosi in člani Specialnega zrakoplovnega polka — ki so imeli vsi pravico, da se z njimi

postopa kot z vojnimi ujetniki — nezakonito usmrčeni.

Lord Russel navaja nekaj primerov, kakor je na primer tale:

V septembru leta 1944 je bila skupina padalcev, pripadnikov Specialnega zrakoplovnega polka, spuščena na planine v Vogezih. Neka taka skupina, sestojela iz oficirja in desetih vojakov, je prišla v nemško ujetništvo. Ujetniki pa so bili izročeni »Wehrmachtu« namesto da bi bili ustreljeni. ... To je strašno razbesele nekega lokalnega SS-komandanta. Takoj so bili storjeni potrebni koraki, da dobi jo te ujetnike. Naslednji teden so jih odvedli, vse na izbrano mesto. Sami so si morali izkopati svoje grobove, nato pa so bili ustreljeni.

KOT CILJI ZA BOMBARDIRANJE...

Leta 1943, ko so zavezniški intenzivno stopnjevali bombardiranje Nemčije, je prišlo iz Hitlerjevega glavnega štaba sledeče povelje:

»Vrhovni komandant Luftwaffe« predlaga, da se za vse pripadnike »Air force« osnuje posebna taborišča v stanovanjskih četirih velikih mest, ki bodo istočasno služila kot zaščitna stanovanja teh mest, in da se iz vseh obstoječih taborišč v britanski okrog 8000 ameriških in britanskih zrakoplovcev, ti ujetniki premestijo v večja mesta, ki so v nevarnosti sovražnih zračnih napadov.«

(Nadaljevanje sledi)

V zadnjih dneh po revirjih

TRBOVLJE

Posvetovanje mladine okraja Trbovlje

V nedeljo, 17. oktobra, je bilo v Trbovljah v Partijskem domu veliko posvetovanje mladine. Udeležili so se ga predstavniki OK LMS Trbovlje ter vsi predsedniki mladinskih organizacij v okraju. Razpravljali so o zadnjih oklepih plenuma mladine ter o raznih važnih političnih vprašanjih.

Na Kleku hočejo razviti večjo kulturno dejavnost

Prejšnjo soboto je imelo KUD »Tonček Čučar« na Kleku svoj redni letni občni zbor, na katerem je članstvo pregledalo svoje delo. Ob tej priložnosti se je društvo združilo s prosvetnim društvom »Partizanski vrh«, vendar bo na Partizanskem vrhu še naprej delovala sekcija tega društva. Iz poročil na občnem zboru smo povzeli, da je društvo svojo dejavnost v glavnem osredotočilo na gradnjo svojega doma, pri čemer je seveda močno trpele kulturno-prosvetno delo, kar je bilo napačno. — Občnega zbora se je udeležilo lepo šte-

vilo članstva, zlasti pa mladina. Ob zaključku je občni zbor sklenil, da bo društvo razširilo svojo knjižnico, poživilo gledališko sekcijo ter si prizadevalo, da pritegne v svoje vrste vso vaško mladino na Kleku in okolici.

Zaključeno je sklepanje kolektivnih pogodb delavcev in uslužbencev v privatni obrti

Te dni so v našem okraju skončali sklepanje kolektivnih pogodb delavcev in uslužbencev v zasebni obrti. Uredili so vprašanje plač, pri čemer ni prišla toliko do izraza težnja za povišanjem mezd, pač pa poudarek o važnosti dviga storilnosti dela in kakovosti izdelkov. Pogodbe so sklenili v 17 strokah.

V zadevnem pravilniku je zanimivo vprašanje letnega dopusta, ki je v vseh obdobjih enak; do 5 let nepretrgane službe v isti stroki je potrjen 15-dnevni dopust, do 15 let službe 20 dni in do 25 let 25 dni dopusta. Izredni dopust se dovoljuje le v primeru smrti očeta ali matere ter žene in otroka, in sicer 2 dni.

IZ HRASTNIKA

V Dachau in München. — Izletnikom v Dachau in München se je pridružilo iz Hrastnika tudi 8 bivših dachauskih internirancev oziroma njihovih sorcev, da obude prežalostno spomin na bivanje v tem groznem taborišču za časa druge svetovne vojne. Ozir, da vidijo njihovi sorodniki kraj, kjer so trpeli in umirali njihovi sorojci kot žrtve fašizma. Položili bodo tudi vence na skupen grob, kjer počiva več Hrastničanih, kakor Hercog Lisac, Vrtačnik itd.

Gospodinjstvo šolo so deloma že preselili z Loga na Frtco v bivši začasni učilnici osnovne šole, ki so jo v ta namen primerno prezidali. Ta hiša je bila nekoč last nemškega »Schulvereina«, ki je imel v bivši Avstriji nalogo, da pomembuje slovensko hrastniško mladino. — Prav je, da so gospodinjstvo šole, ki se zanjo zanimajo hrastniške, dolške in celo radeške mladinke, predstavili v sredino Hrastnika kamor bodo — kakor se čuje — prenesli tudi Glasbeno šolo iz Zg. Hrastnika, kajti center Hrastnika je nekako enako oddaljen od hrastniške postaje, rudnika in Dola, ki bo tudi vključeni v bodočo hrastniško komunio.

Lep uspeh hrastniške rojakinje. — V Zenevi je bil tudi letos tradicionalni mednarodni nastop mladih glasbenih umetnikov. Med tekmovalci je bila tudi hrastniška rojakinja, mezzosopranska Sonja Drakšler, ki se je povzpela med najboljših pevke in prejela priznanje v obliki kolajne. Dobila je hkrati povabilo za samostojen koncert v ženevski radiopostaji in povabilo za nastop v bonnski operi. — K odličnemu nastopu tudi mi čestitamo ugledni zasavski rojakinji!

Pevski koncert na Dolu. — Delavsko prosvetno društvo »Ciril Pust« na Dolu pri Hrastniku je imelo v soboto, 16. t. m., pevski koncert na Dolu. Nastopili so uspešni moški in mešani zbor ter solisti. Po koncertu se je razvil prijeten družabni večer.

Pivo civilna zlata poroka v Zagorju

V soboto, 9. t. m., so obhajali na sedežu mestne občine Zagorje prvo civilno zlato poroko. Zakonca FRANCISKA in FRANC GOSTISA iz Kisovca sta praznovala 50-letnico svojega zakona. V poročni sobi ljudskega odbora mestne občine je predsednik občine Alojz Lukač zlatoporočencema spregovoril nekaj besed k temu redkemu jubileju. V svojem nagovoru je zlasti naglasil razliko, ki je vladala nekoč v odnosih med kapitalističnimi delodajalci in delavci in današnjimi pravicami delovnih ljudi, ki jim naša podjetja izročena v so-moupravljanje. Oba zakonca sta se morala v svojem dolgem življenju pošteno truditi, da sta prehranila svoje štiri otroke. Ni bila to lahka naloga, vendar sta jih vzgajala v naprednem duhu. Tovariš Gostiša je že s svojim osemaistim letom vstopil v napredno sindikalno organizacijo in se je od tedaj vedno boril za koristi delavskega razreda. Med narodnoosvobodilno vojno je ma-

Teden otroka je v Litiji lepo potekal

Za letošnji Teden otroka, ki je trajal od 3. do 10. oktobra, so se vse naše šole in množične organizacije, ki jih je pri srcu pravilna rast in vzgoja naše mladine, kar najbolj potrudile. Največje priznanje za to gre odobru litijske SZDL, ki je vso akcijo tudi materialno podpril in pri tem našel precej razumevanja pri naših gospodarskih kolektivih in sindikatih.

Vsak dan v Teden otroka je imel poseben bogat spored. Za uvod so služile športne tekme in šahovske tekme (o katerih bomo še poročali). V materinski posvetovalnici so v ponedeljek, 4. t. m. pregledovali dojenčke, materam pa so delili milo. V torek in sredo so v kinu predvajali »Bagdadskega tatila«. Mladina in starši si žele, da bi prirejali za mladino primerne predstave še večkrat in ne samo v enem tednu v letu.

Omembe vredno je tudi, da so v tem tednu pregledali vsej mladini zobovje. Ciscibanci pa so bili posebno veseli šaljivega

Pri elektrifikaciji si kmetje v litijskih hribih bratsko pomagajo

V zadnjih letih dobivajo električno luč tudi po hribih v litijski okolici. Te dni so se trudili pri kopanju jam, dovažanju in postavljanju drogov v vasi Mamoj, ki leži med Litijo in Poljsnikom. Pohvalno moramo omeniti, da so kmetje drug drugemu priskočili na pomoč in je zato tudi tako hiter in lep uspeh. V teh krajih so kmetije raztresene po samotnih predelih. Tako je kmet Polde Hauptman, po domače Gračan, dobil napeljava v Save, medtem ko so jo njegovemu sosedu Janezu Vozlju, po domače Trinkausu, napeljali s Poljsnika.

Iz Tep, do koder je že speljana elektrika, so postavili do samotne Trinkausove domačije 40 drogov. Za posestnika Trinkausa in vse njegove bo velik dogodek, ko bo posvetila v hiši elektrika.

Pred leti, ko so se vrnil iz nemških taborišč — vsi ti predeli so bili namreč od okupatorja izseljeni — ni bilo doma

Iz Litije in okolice

srečolova. Najbolj pomembna prireditev tega tedna pa je bil izlet v Zagreb. SZDL v Litiji se je po svojih organizatorjih tov. Marjanu Oblaku, tov. Minki Prestorju i. dr. zavzela za čim lepši uspeh tega izleta, ki so se ga udeležili učenci litijske osnovne šole in dijaki gimnazije pod vodstvom svojih učiteljev in profesorjev. V Zagrebu so si ogledali razne muzeje in razstave, življenjski utrip glavnega mesta Hrvatske i. dr. Popolne so preživeli v Maksimiru, ki ima za mlade in starega obiskovalca vedno obilo zanimivosti, SZDL je prispevala za vsakega udeleženca del zneska za voznino, partizanske sirote in socialno ogroženi otroci pa so bili gostje agilne litijske SZDL.

Letošnji Teden otroka bo ostal za nadaljnjo pobudo; vsi želimo, da bi se naše množične organizacije stalno zanimale za našo mladino in tako ustregle nalogam tega tedna.

154 tekmovalcev pri mladinskih tekmah v Litiji

V Teden otroka je bilo mladinsko tekmovanje v igri »Med dvema ognjema«, ki jo naša mladina tako rada igra. K tekmu so povabili vse šole iz Litije in okolice. Nekateri se niso odzvali, ker nimajo žog in drugih športnih pripomočkov. V bodoče bo treba posvetiti preskrbi športnih pripomočkov vso pozornost in najti sredstva za nakup, sicer bo trditve, da se trudimo za telesno vzgojo, le prazna beseda...

V tekmah je sodelovalo 14 ekip, in sicer 8 moških in 6 ženskih, v vsaki po 11 igralcev, skupno torej 154 mladih športnikov. Letošnje tekme so imele prostovoljni značaj.

Med osnovnimi šolami so se najbolj odrezali učenci iz Smartna pri Litiji, ki so zmagali v skupini dečkov in deklic.

V gimnazijski skupini je zmagal pri dečkih III. razred, pri deklicah pa IV. b. Vsi prvomestni tekmovalci so dobili diplome.

Vodja tekmovalcev tov. prof. Hine Lebinger je izjavil našemu dopisniku: »Letošnje tekme v Teden otroka so dokazale, da bi bilo umestno organizirati take prireditve večkrat med letom in za ves širši litijski okoliš obvezno. Tako bi dvigali borbeni duh med našo mladino.«

Večje število divjih prašičev je videl na njivi

V zadnjih letih so se divji prašiči v litijski okolici neverjetno zaplodili in delajo kmetom preobčutno škodo. Če prideš v osebni stik s kmeti po naših hribih, ti potožijo o velikih škodi. Eden izmed njih, ki je močno prizadet zaradi divjih prašičev, je tudi kmet Sirk, po domače Češek iz Mamolja. Ta je posejal 75 arov pšenice, pa so mu jo uničili divji prašiči 80%. Zdalj mu pa delajo škodo še v krompirju. Kmetje bede vse noči na njah in z udarjanjem po deskah plaše divjačino. Kmet Češek trobi celo na kapo kotla za žganjekuho, ker nima strelskega orožja. Ob neki priložnosti je našel Češek v pšenici kar 28 divjih prašičev, ki so mu uničevali pridelek kakor hudobni buldozerji. Takrat seveda niso pomagali ne udarci po deskah ne trobljenje v cev, prašiči so mu uničili vso njivo. Lovci, primate za puške in uničujte divje prašiče!

Milijoni v smeteh

Iz umetnostne galerije v Torontu (Kanada) je prejšnji teden izginila slika francoskega slikarja Rouaulta »Kirurg«. Neznani tat je platno izrezal iz okvira pri belem dnevu in brez sledu izginil. Zanimivo je, da je pred nekaj tedni na enak način izginila iz galerije dragocene slika Rembrandta, ki so jo nekaj dni kasneje našli v kosari za odpadke v torontskem parku.

Preskrbite najmlajšim dobre in poučne knjige!

Založba »Mladinska knjiga« v Ljubljani razpisuje subskripcijo za sledeče knjižne zbirke:

1. »Čebelica«, 8 broširanih slikanic, skupaj 400 din;
2. »Sinji galeb«, 8 broširanih knjig 720 din ali 8 vezanih knjig 1200 din;
3. »Zbirka pravljic«, 4 knjige v ppl vezavi 1200 din;
4. »Zbirka potopisov«, 4 knjige v ppl vezavi 1200 din;
5. »Iz življenja živali« v ppl vezavi 1200 din.

Naročniki lahko naroče knjige, eno zbirko ali več, v trboveljski knjižarni ali pa v upravljalni založbi »Mladinska knjiga« v Ljubljani, Tomšičeva 2.

Naročene knjige se odplačujejo v zaporednih mesečnih

obrokah ali najmanj 200 din mesečno. Obrok mora biti plačan do 10. v mesecu. Vse ugodnosti prednaročila imajo le tisti, ki pošljejo naročila do 31. oktobra 1954. Vse knjige bodo izšle do 31. maja 1955.

Naročite našim najmlajšim lepe in poučne knjige ter slikanice!

Picasso v Milanu

Na nedavni Picassovi razstavi slik v Milanu so nekateri šaljivci obesili ponoči v galerijo, kjer je bila razstava nekaj slik v Picassovem stilu. Ta platna so opazili šele naslednji dan pozno popoldne, ko je neki obiskovalec hotel kupiti sliko, ki pa je ni bilo v katalogu.

Mira Pucova: 29

TIHA VODA

Roman

Končno se je vendarle spravil pokonci, vsaj toliko, da je lahko sedel na nizko leseno klopi in se naslonil ob steno čumnote, ki je bila zbita iz desk in je imela špranje zamašene z ilovico.

Prostor, v katerem se je nahajal, je bil strašno umazan; na vrhvi nad posteljo je viselo nekaj starega perila, na nizkem zakajenem ognjišču pa je vrela kava.

Vonj kave je Julijusa nekoliko zdrnil in prišlo mu je na um, da je lačen. A hkrati se mu je misel na nedeljski obiskovalec, ki je prišel potiti po vsem telesu, čezdalje huje je curiljal pot z njega in zdelo se mu je, da tega ne bo nikoli konca.

Oh, če bi vsaj mogel vstati, iti ven in se nadihati svežega zraka!

Mogoče mu je ženska v očeh uganila željo, da bi rad od tle pobegnili, kajti iztegnila je umazano roko, ki je bila s svojimi ukrivljenimi prsti kakor krempelj ptice roparice.

»Preden greš, mi daj goldinar,« je zahtevala. Tedaj je spoznala, da Julijus še vedno ne razume, za kaj gre.

»Po navadi plačajo gospodje goldinar, kadar so prebili noč pri meni,« mu je razložila.

To je bilo smešno, a čim dalje je premišljeval o tem, tem manj smešno se mu je zdelo, tem huje ga je spreletavala groza. Zdalj se je tudi že domislil, kdo je bila. Bila je Sirkova Zofka, tako popolnoma uničena od pijanosti in greha, da je težko še našla kakšno žrtve. Jel se je spominjati, da ga je bil inženir Novotny odvel od nekje hišo, ne da bi mu povedal, kam gresta. Da, spomnil se je, da ga je pustil samesa, potem pa se ni več spominjal. Kaj je bilo potem? Prišel se je tresti.

V nienem nasmehu je bilo nekaj neznanosno nesramnega.

»Goldinar!« je zahtevala. »Ali pa pojdem k staremu Zgajnarju in mi bo plačal on.«

Kakor iz uma je pričel iskati po vseh žepih. »Goldinarja« nimam, samo nekaj desetice,« je zašepetal in bi bil najrajši mrtve. Vzela je denar in se zadovoljno zazibala v bokih. Se nikoli ni tako brez truda zaslužila goldinar in se drobil povrhu, kajti mladi nepridiprav ji je bil obležal na tleh komaj da ga je bila privlekla čez prag svoje čumnote.

Se vedno je bil prešibek, da bi vstal, čeprav je v njem vse vpilo da bi zbežal od tod in se vrgel morda kar v Savo, samo da bi mu ne bilo treba imeti pred očmi te odurne ženske, ki mu je bila dala razumeti, da je spal pri njej. Njen vreščeci hripavi glas mu je boleče odmeval v ušesih in tedaj se je domislil Agalinega glasu, ki je bil hladen in mil kakor čista studenčnica.

Agatin glas ti je krepil dušo in te je vsega prešinjal s svojo hladno sladkostjo... Če pa bi Agata izvedela, kje je prebil to noč, bi gotovo nikoli več ne hotela govoriti z njim! In kljub temu, da se pravzaprav ni počutil krivega, ker niti vedel ni, kaj je počel ponoči, se je vendar zaradi misli na Agato sramoval tako, da se ni bil več pribeben. Ves moker od potu te končno vstal in se opotekel k vratom.

Baraka je bila v globoki tli Rečice, nedaleč od nje so se vrtele kolese separacije in vse naokoli so živele Mlake svoje hrupno, hitro življenje. Vendar pa je bila baraka debele Zofke nekako zase, kajti stala je tako blizu umazanega potoka, kakor da se bo vsak hip zvrnil vanj. Sele dober lučar od tod so rastle iz ilovine tal druge barake, hišice iz ilovice in tu pa tudi kakla boljše stavba, sezidana iz opeke.

Ko je Julijus stopil na prsto, ga je spet obšla slabost. Čutil je, da mora sedeti, pa je vendarle

vztrajal pokonci. Ves onemogel je trudno vlekli noge za seboj. S težavo je zmagoval položni klane, ki se je dvigal k separaciji. Povešal je glavo. Samo da ga nihče ne bi ogovoril. Preveč grozno bi bilo, če bi moral odgovarjati na vprašanja, kje je bil... Tega ne bi prenesel. Tisoč misli mu je jemalo pogum.

Bil je že malone pri separaciji, ko je nenadoma trčil na Novotnyja.

To srečanje ga je še bolj uplašilo, hotel je mimo.

»Slava, mali mož! Nu, kaj me ne boste pogledali? Poslali so me po vas. Da, tako znameniti ste postali.«

Julijus dolgo ni mogel odvrniti pogleda s tal.

»Z menoj morate!« je rekel Novotny.

»Ne,« je zamomljal Julijus in se mu otročje izmikal, toda inženir ga je prijel za roko. Ozrl se je kvišku in je prvi pogled starejšega moža. Mnogo okrutnejše radosti je sijalo v inženirjevih očeh, ki so skoro izginjale za poševno gubo njegovih vek.

Torej ste se končno le naveličali sladkih uric pri lepi Zofki?« se je zarežal s krčevito dvignjeno zgornjo ustnico.

Julijus si je uzele, da bi se zdalj udri v zemljo. Dve rdeči lisi sta mu vzplameli na področnih, čeljust mu je podrhtavala. Končno je vrgel glavo vznak. V obupnem poskusu, upreti se občutku, da ga je sram. Hotel je

zavpiti: Kaj vas to briga! pa ni spravil niti glasu iz sebe, le nerazložno je zastokal.

Novotny ga je vlekla za seboj. »Tačas je vaša sestra zaradi vasa obrnila narobe vso dolino — celo k direktorju je šla. In moral sem povedati, da vem, kaj se nahajate, sicer bi vsi mislili, da so vas kje ubili. Da, mladi mož — v lepo neprimliko ste zašli!«

Novotny si ni niti najmanj prizadeval, da bi skril škodoželjnost, ki mu je sijala iz vsake poteze na obrazu.

»Ze vidim, kako nastaja iz vasa močne pustolovštine prava spotika za dolino,« se mu je veselo posmehovalo. »Kaj vraga je motilo vašo sestro, da je pričela stikati za vami? Sicer pa ste mi lahko hvaležni, da sem stopil sam po vas. Če bi poslal koga drugega, na primer slugo, bi se zadeva kajpada še bolj raznesla. Jaz pa bom molčal — to se razume...«

Toda Julijus je nenadoma povsem določno vedel, da Novotny ne bo molčal, temveč da se bo celo potrudil, govoriti čim več o tem, zlasti pred Agato. Postalo mu je jasno, da je Novotny posegel v njegovo življenje že silno in da je to storil tako, da bi ga čim bolj uničil. A še vedno ni razumel, čemu je ravnal tako, kajti bil je preveč zmeden, preveč nesrečen in onemogel, da bi utegnil do dna razglabljati o čemer koli. Imel je grozen občutek, da mu gre na jok.

Prišla sta pred separacijo. Tu se je Julijus toliko ovesetil, da se je skušal izviti Novotnyjevega prijemla. Hotel je pobegniti, ko se je nenadoma znašel pred Fernhahnom in Filomeno, ki sta čakala tam.

»Julijus! Za božjo voljo! Kakšen pa si!« je zavpila Filomena, vsa našopirjena v svoji nedeljski obleki, obračajoč se k ravnatelju s pogledi užaljene spodobnosti.

»Kje si bil, nesrečnež?« je hotela vedeti.

Zdalj se je Novotny nagnil k Fernhahnovemu ušesu in mu je pričel nekaj šepetati in na ravnateljovem obrazu, ki je bil tako bel, tolst in vzvišen, se je zrcalilo najprej začudenje, potem pa tisto npravnstveno ogorenje, ki ga nadvse prijetno občutijo ljudje, če zalotijo pri grehu katerega od svojih bližnjih.

Celo Filomena je uganila, da se je nekaj spremenilo. Fernhahn jo je motril s hladnim, kar posmehljivim pogledom in med njima je bila spet zrasla tista nepremostljiva ovira, na katero ni več mislila. Obrnila se je k Novotnyju in ga s tresočim se ustnicami vprašala:

»Povejte tudi meni, kje je bil. Njegova sestra sem in...«

Fernhahn in Novotny sta se spogledala. Zarezala sta se, Novotny je pričel mežikati. Fernhahn je spet raztegnil obraz v tiste vzvišene gube, ki so mu dajale izraz preveč sitega človeka.

(Dalje prihodnjtje)

Uspel občni zbor zagorske „Svobode“

Ze dolgo ni bilo v Zagorju tako uspele skupščine, kot je bil redni občni zbor „Svobode“ Zagorje I. Velika udeležba članov in prisotnost predstavnikov naše ljudske oblasti in zagorske javnosti na tej skupščini sta dokaz, da so naše „Svobode“ res že množične organizacije, ki so si s svojim delom in prizadevanjem osvojile delovne ljudi. Zagorska „Svoboda“ je s svojo dejavnostjo v preteklem poslovnem letu lahko zadovoljna in je zato na svojem II. občnem zboru brez zadrege polagala javni obznan o svojih uspehih — ob tej priložnosti pa seveda tudi zavzela kritično stališče do slabosti in napak v društvu, ki jih bo treba odpraviti. Izčrpana poročila o delu, bogata in vsestranska diskusija, zlasti pa govor delegata glavnega odbora „Svobode“ iz Ljubljane tov. Toma Brejca, so dale občnemu zboru trdne smerne navedbe za bodoče delo.

Od treh sekcij, ki delujejo v zagorski „Svobodi“, je bila v delu in uspehih najboljša gledališka skupina. Skozi vso sezono je dajala na oder dobra dramska dela. Večkrat je gostovala tudi na podeželju ter sodelovala pri vseh kulturnih prireditvah v kraju, zlasti še v „Tednu kulture“ v Zagorju in na občinskem prazniku. Posebno razveseljuje pa je, da v gledališki sekciji sodelujejo mladi ljudje, ki dostikrat celo prekašajo stare gledališnike. Igralska družina je s svojimi javnimi nastopi skrbela nadalje za potrebne dohodke, s katerimi je nakupila najnujnejšo odrsko opravo in tudi nov zastor. Upoštevajoč kritiko na lanskem občnem zboru, je gledališki kolektiv letos postavil na oder kvalitetna dramska dela, ki ne motijo, pač pa lajšajo in pospešujejo rast in graditev novega socialističnega človeka. Delal je po naprej določenem načrtu in ga tudi uspešno izvršil. Ob tej priložnosti omenimo da je trditelj številnih ljudi, da Cankarjeva dela niso za podeželske odre, povsem ovržena. Ravno s Cankarjevimi „Pohujšanjem v dolini šentflorjanski“ je gledališki kolektiv dosegel največji uspeh v pretekli sezoni.

Društveni orkester je zadovoljil zagorsko javnost, poudariti pa moramo, da bi ta sekcija ob boljši disciplini in tesnejši povezavi z gledališkim kolektivom in upravnim odborom društva lahko dosegla še večje uspehe.

Z delom šahovske sekcije pa ne moremo biti povsem zadovoljni. Članje te skupine so se sicer udeleževali raznih tekmovalnih v drugih krajih, niso pa priredili šahovskega tekmovanja doma z raznimi šahovskimi krožki v Zagorju in z igralci iz drugih krajev. V sekciji ni potrebne discipline. Izgovor, da šahisti nimajo svojega lokala, ne drži. Po naših šolah so nadalje pionirski šahovski krožki, ki jih sekcija društva ni znala povezati v vzajemno, skupno delo.

Prav tako je zagorski „Svoboda“

na osnovi kritike na zadnjem občnem zboru uspešno, da je ustala delo raznih pevskih zborov izven „Svobode“, ni pa povežala članov teh pevskih skupin pod svojim okriljem, kar je bil namen te akcije. Na terenu Zagorja so dane vse možnosti, da se ustanovi moški, ženski in mladinski pevski zbor kakor tudi mladinsko gledališče. Novi upravni odbor naj dela na rešitvi tega vprašanja. Prebije naj se iz svoje ozkosti in naj se ne zadovolji samo z uspešnim delom svojega gledališkega kolektiva.

Prav tako ni društvo posvečalo dovolj pažnje idejno-političnemu delu med članstvom. Zaradi slabega, pomanjkljivega sodelovanja pri prosvetnih delavcev v društvu — razen nekega častnih zjem — ni bilo v „Svobodi“ potrebne predavateljskega kadra. Upajmo, da bo nov upravni odbor popravil tudi to napako.

Med „Svobodami“ v zagorskem kraju ni prave povezave. Iz tega razloga je sekretar MK ZK Zagorje predlagal, naj se ustanovi potreben koordinacijski odbor, ki bo povezal in usmerjal delo vseh treh „Svobod“ — v Zagorju, Toplicah in Kisovcu.

Pereče je v Zagorju vprašanje ljudske knjižnice. Dosedanja sindikalna knjižnica zdaleč ne ustreza potrebam kraja. Treba bo ustanoviti centralno knjižnico z zadostnim številom knjig ali pa poleg sindikalne knjižnice odpreti še več drugih knjižnic za posamezna področja obsežnega zagorskega kraja.

Na občnem zboru so načeli tudi vprašanje rudarske godbe na pihala. Godba sicer deluje pod okriljem topliške „Svobode“, vendar je mnogo godbenikov včlanjeno v zagorski „Svoboda“. To godbo, ki ima za seboj skoraj stoletno tradicijo, bodo morali razpustiti, če ne bodo dobili novih instrumentov. Rudarska godba je šla med vojno korporativno v NOV in je tamkaj delovala kot godba glavnega štaba VII. korpusa. Godala pa so med vojno pretrpela razne poškodbe in so stara, izrabljena. Vodstvo rudarske godbe se že leta bori za nakup novih pihal, vendar brez uspeha. Pravilno je dejal nek član „Svobode“ na občnem zboru: „Zalostno je, da izdamo mnogo deviz za razno filmsko plažo, za nakup glasbil jih pa ni.“

V zvezi z gradnjo Delavskega doma v Zagorju je bilo na občnem zboru poudarjeno, da bodo morale zagorske „Svobode“ pravočasno pripraviti potrebne kadre, ki bodo vsestransko skrbeli za kulturno rast delovnih množic — predsednik Socialistične zveze pa je dejal, da se moramo stalno boriti za večjo storilnost v naših gospodarskih podjetjih, kajti le tedaj se bomo lahko povzpeli na višjo življenjsko raven, z njo pa hitreje in lažje gori in razvijali delavsko kulturo, kar je naloga naših „Svobod“.

Občni zbor je ob koncu sklenil, da je v društvu potrebna ustanovitev novih sekcij, pritegnitev mladine v „Svobodo“, zlasti pa organizacija krožkov za idejno-politično vzgojo članstva.

Pionirski katček

REŠITEV RAČUNSKE NALOGE ZA PIONIRJE

Zadnjič smo dali našim pionirjem sledečo računsko nalogo:

Učinek kvargiljev...

Če ima človek na glavi povprečno 150.000 las in če na glavi izpade vsak mesec po 3000 las — koliko časa ostane na glavi povprečno vsak las?

Rešitev je zelo enostaven: 150.000 : 3000 = 50 mesecev, torej ostane na glavi vsak las povprečno 4 leta, 2 meseca.

Zreb je prisodil nagrado za pravilno rešitev te naloge pionirju Valtterju Ritterju v Zagorju, Ulica talcev 19, ki naj ob priliki pošlje v naše uredništvo po obljubljeno knjižno darilo.

NAGRADNE OPEKE ZA PIONIRJE

B O D			
O O M		E R I	
N J E		I K E	Z I K
U Č D	M A T	K L J	I T I

Opeke prestavi tako, da dobi lep reki!

Pravilne rešitve nam prinesite ali pa pošljite v uredništvo do nedelje, 24. oktobra opoldne. Izžrebani pionir bo dobil od nas za nagrado v spomin lepo knjigo.

FIZKULTURA IN ŠPORT

Kijub zmagi je „Rudar“ razočaral

RUDAR: KOVINAR (MRB.)

4:2 (2:0)

Tako razočarani še niso bili gledalci — lahko rečem — pri nobeni tekmi kot pri nedeljski, ko je moštvo „Rudarja“ igralo s „Kovinarjem“ iz Maribora prvenstveno nogometno tekmo za prvenstvo Slovenije.

Zmagovalec nad „Nafto“, mariborski „Kovinar“ sicer v nedeljo ni pokazal nobenih posebnosti, vendar pa je — kar je glavno — vztrajal do konca, kar mu je tudi prineslo dva gola. „Rudar“ se je v tej igri pokazal v zelo slabi luči: ožja obramba in bekovski par sta bila nezanesljiva, napadalna vrsta pa je igrala raztrgano. V napadu je to pot ugaljal le Oprešnik, tvorec treh golov, medtem ko je četrti gol dal Butkovec lepo z glavo po streljanem kotu. Gole za „Rudarja“ sta dosegla Oprešnik v 6. in 83. minuti ter Butkovec v 48. minuti gostje pa v 78. in 89. minuti iz enajstmetrovke. Sodil je Brunček iz Celja, ki pa ni imel pregleda čez igro. Pomagala sta mu Vanelli in Jordan.

V predtekmi je II. moštvo „Rudarja“ komaj premagalo borbene mladince s 4:3.

PRVENSTVO CELSKE NOGOMETNE PODZVEZE
SVOBODA (Trbovlje): DOBRNA 5:4

V nedeljo dopoldne sta se srečali enajstori „Svobode“ iz Trbovelj in „Dobrne“. Po enakovredni igri je zmagala enajstori „Svoboda“ s 5:4. Sodnik Vanelli je sodil z napakami.

PROLETAREC: BRATSTVO 0:0

Po minimalnem porazu, ki ga je „Bratstvo“ prejelo v nedeljo, so Zagorjani pričakovali, da bo domači „Proletarec“ v nedeljo proti „Bratstvu“ uspešen. Toda gostje iz Hrastnika so dosegli v nedeljo sredi Zagorja neodločen rezultat, kar je vsekakor uspeh za „Bratstvo“.

ROKOMET

VELIK PORAZ „PROLETARCA“ V ZAGORJU

V soboto sta odigrala v Zagorju domači „Proletarec“ in „Rudar“ iz Trbovelj rokometno tekmo. Zmagala je premočno ekipa „Rudarja“ s 21:3 (11:2). Gostje so igrali odlično ter jim „Proletarec“ ni bil enakovreden nasprotnik.

RAZOČARANJE

Tovariš Komik je prišel prvič v Köln. V hotelski sobi je bilo prvo, kar je napravil, da je vzel brisačo, jo pod vodovodno pipo namočil, nato pa povohal reko: „Sem si takoj mislil, da je tudi s to kolonjsko vodo velika prevara.“

Šah v Trbovljah

Prejšnji četrtek so šahisti trboveljskega „Rudarja“ odigrali v svojih klubskih prostorih svoj brzoturnir za prvenstvo v mesecu oktobru. Zmagal je zaslužen Mirko Sribar, ki je remiziral samo s tov. Francetom Gerželjem in Hinkom Jazbecem ml., vse ostale partije pa dobil. Drugo mesto je zasedel tov. Gerželj, ki je ves čas vodil, zadnje dve partiji pa izgubil. Tretji je bil Frece.

Vrstni red je naslednji: 1. Mirko Sribar 11 točk; 2. France Gerželj 9½ točke; 3. Robert Frece 9 točk; 4. Hinko Jazbec ml. 8½ točke; slede: Ivan Škrbec s 6½, Vili Ovič in Ado Taušič s 6 ter Franc Blaznik in Hinko Jazbec st. s 5 točkami itd.

Železničar (Maribor) proti Rudarju 6:2

V nedeljo 10. t. m. je bila v Mariboru polfinalna tekma za vstop v II. zvezno ligo. Odigrati bi morali dve tekmi, in sicer prvo v soboto, drugo pa v nedeljo, vendar je bilo to nemogoče zaradi nočne službe trboveljskih šahistov. „Rudar“ je izgubil s nekoliko previsokim rezultatom.

Dober je bil na tem tekmovalju Mirko Sribar, ki je ostal v prvenstvenih dvobojih neporažen. Veselo presenečenje je priredil tudi Zvonko Drnovšek (III), ki je z odlično igro premagal mojstra Milana Longerja.

Šahovski turnir za doseg IV. kategorije

Šahovska sekcija SD „Rudarja“ v Trbovljah razpisuje šahovski turnir brezkatgoričkov za doseg IV. kategorije. Po tem turnirju bo turnir za doseg III. kategorije.

H. J.

Naš obveščevalec

POTUJOČI KINO LP OKRAJA TRBOVLJE

Potujoči kino Ljudske prosvete okraja Trbovlje bo predvajal v času od 23. do 26. oktobra t. l. ameriški film »NE POJMI ZALOSTNIH PESMI« v sledečih krajih:

V soboto, 23. okt., ob 17. uri v Izlakah, ob 19.30 pa v Mlinšah; v nedeljo, 24. okt., ob 11. uri dopoldne v Dolah pri Litiji, ob 15. uri v Jagnjenici, ob 18. uri pa v Podkumu; v ponedeljek, 25. okt., ob 17. uri v Zidanem mostu, ob 19.30 pa v Loki pri Zidanem mostu; v torek, 26. okt., ob 18. uri v Čečah.

KINO »SVOBODA-ZASAVJE« TRBOVLJE

predvaja v sredo, 20. in četrtek, 21. oktobra italijanski zabavni film

»MOJ SIN PROFESOR«

V soboto, nedeljo in ponedeljek bo na sporedu ameriški vohunski film

»TAJINSTVENI PROFESOR«

V glavni vlogi Leslie Howard.

Predstave so razvidne z lepakov.

ZAPOSILITEV

Gospodarski odbor DPD „Svobode-Center“ razpisuje mesto natakarija oziroma natakariice za gostilno Delavski dom v Trbovljah. V poštev pridejo kvalificirane moči z gostinskimi tečajem ali večletno prakso. — Pisarne ponudbe je vložiti pri Gospodarskem odboru DPD „Svobode-Center“ do 28. oktobra 1954.

OPOZORILO

Uprava za ceste LRS, tehnična sekcija v Celju sporoča, da je cesta II. reda — Zasavska cesta — zaradi popravila ceste in mostu v Hrastniku, med Zagorjem ob Savi in Hrastnikom

za vsak promet od 16. oktobra t. l. dalje zaprta. Promet se preusmeri iz Zagorja preko Trbovelj — Osenek (Sv. Marko) na Hrastnik in obratno. Vozače opozarjamo na previdno vožnjo v odseku ceste Trbovlje — Osenek — Hrastnik.

UPRAVA

PREKLIC
Preključim besede, izrečene o Hedi Menardi iz Trbovelj. — Ana Klenovšek, Trbovlje, Zasavska 11.

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujemo osebjem trboveljske bolnice za skrb in trud, izkazan ponesrečenemu ANTONU BRVARJU, kakor tudi organizacijam ZKS, sindikatu, rudarjem v Zagorju in vsem, ki so poskrbeli za odlično organizacijo ob pogrebu, za obisk in številne vence.

Družina Brvar

AVTOPREVOZ

ZAGORJE—TRBOVLJE

Iz tehničnih razlogov smo s 6. oktobrom t. l. spremenili vozni red avtobusa na progi Zagorje—Trbovlje in obratno: odhod iz Zagorja izpred gostilne »Križišče« (Grčar) ob 6.45 in 12.15, odhod iz Trbovelj izpred poslopja OLO Trbovlje ob 8.30 in 12.45.

Voznjo ob 10. uri iz Zagorja s povratkom iz Trbovelj v Zagorje ob 11. uri smo opustili zaradi dobre zveze z vlakom, na drugi strani pa imajo potniki, ki prihajajo z vlakom ob 10.25 iz Zagorja v Trbovlje, zvezo nazaj v Zagorje z avtobusom ob 12.45.

Avtoprevoz Zagorje

Na Trboveljski cesti izgubljen zavitek z ženskimi in otroškimi nogavicami ter ostalim se dobi v upravi lista.

S pali na Nemčiji

(Glej »Zasavski vestnik« štev. 34, 36, 37 in 39)

(Nadaljevanje)

Pozno dopoldne smo se prebudili v Regensburgu. Voznja nas je tako utrudila, da smo spali kot ubiti. Po izdatnem zajtrku smo odšli v mesto, da si ga pobliže ogledamo. Ob tej priložnosti smo izmenjali tudi denar, ki smo ga prinesli s seboj (1500 din). Za 50-dinarske bankovce smo dobili po tečaju za 100 din 0,75 DM, za 100-, 500- in 1000-dinarske bankovce pa so nam dali za 100 din 0,63 DM. Naših novih stotinarskih bankovcev niso zamenjali, ker niso še bili registrirani v mednarodni denarni knjigi. Seveda je bil marsikdo, ki jih je vzel s seboj v tujino, prikrajšan za pjenje.

Do kosila smo se vrnili v Nemško mladinsko zavetišče (Deutsche Jugendherberge), v katerem imata vso oblast »Herbergevat« in »Herbergemutter«. Po južni smo se morali smejati hudi debati, ki se je vnela med vodjem naše skupine, Severinom Ginzelm in tamkajšnjim »Herbergevatrom« zaradi števila moških in naših skupin. »Oče zavetišča« je namreč na vso moč trdil, da je v naši skupini 23 moških in 2 ženski,

v resnici pa je bilo 22 moških in 3 ženske. Zmedo in nespornost je napravila naša Zdenka, ki je oblekla hlače, poleg vsega pa je bila ostržena še na deško frizuro. Končno sta se le oba sporazumela in pobotala ter smo odšli s precejšnjo zamudo v mesto. Ob tej priložnosti smo si ogledali Keplerjev spomenik, ki stoji v mestu v spomin na znanstvenika, ki je imel v Regensburgu svojo astronomsko opazovalnico. Johannes Kepler je umrl l. 1630. Rodil se je leta 1571. Bil je nemški zvezdoslovec, ki je prvi določil zakone o gibanju planetov.

Po Regensburgu so se še poznali sledovi letošnje poplave v Bavarski, ki je bila kmalu za našo »celjsko katastrofo«, vendar z izjemo, da opustošenje po vodi ni bilo v Nemčiji tako strašno. Poplavljen je bil živilski trg, vse ceste ob obrežju, pod vodo je bil nadalje most, ki veže v središču mesta levi in desni breg Donave. Skoda, ki jo je tukaj napravila voda, je bila velika, vendar je v primerj z letošnjo vremensko nesrečo v Celju minimalna.

Zanimivo je v tem mestu, k

je bilo nekoč cerkveno središče Bavarske, da ni razvita v njem nobena industrija. Skofci niso dovolili graditi v mestu industrijskih objektov, tovarn ali večjih obrtnih delavnic. Bali so se nastanka proletariata. Zato pa v mestu mrgoli nešteto majhnih delavnic in obrtnih obratov, kjer izdelujejo vse, kar potrebujejo ljudje v mestu. Mesto je zaradi tega polno malih, ozkih in temnih ulic — »kramarskih ulic« (Krämergasse) — na katerih prodajajo obrtniki svoje izdelke kar »čez ceste«.

Pozno popoldne smo se odpravili z omnibusom v pet kilometrov oddaljeno »Walhalles«, da si ogledamo veličastno delo bavarskega kneza Ludovika I., ki je dal v letih 1830—1842 zgraditi to mogočno stavbo. Če se hočeš iz doline povzpeti do nje, moraš med potjo premagati kar 250 stopnic. V to veličastno zgradbo postavljajo kipe moč, ki so bili zaslužni za Nemčijo ter so slavni in znani še po svoji smrti. Ta majestetska stavba je zgrajena v renesančnem slogu. Kar težko se posloviš od tega masiva in kompleksa umetniških del, ki bodo še pozni rodovom govorili o veliki genijih nemškega naroda.

Zvečer smo šli še za nekaj časa v mesto, a smo se kmalu vrnili, ker je bila za nedeljo že zgodaj jutraj v načrtu vožnja to Saala na Donavi, od tam pa dalje do Kelhima — ljubkega

majhnega podeželskega mesteca v dolini Waldmühle in Donave. Temu mestecu pa letošnje poplave niso prizanesle in so mu uničile tudi kopalnice, tako da so se morali naši vneti plavalci kopati kar v reki Waldmühle. Nato smo si spet ogledali znamenito delo Ludovika I. — »Befreiungshalle«, ki so jo skonstruirali 1863 v spomin na bitko pri Leipzigu, kjer so leta 1812 evropski narodi premagali velikega Napoleona. V tej stavbi je 18 spominskih plošč v spomin na osemnajst bitk, ki so prinesle Nemcem samostojnost in svobodo. Ta zgodovinski spomenik je ob sobotah in nedeljah razsvetljen.

Po izdatnem kosilu smo si popoldne ogledali mesto, ki je čisto starinsko. Okoli mesta so štirje stolpi, pod katerimi drže v središču mesta štirje glavne ulice, ki se pravokotno sekajo. Danes stojijo le še trije stolpi, ker se je moral južni zaradi razširitve mesta z delom obzidja umakniti. — Prebivalstvo se ukvarja skoro izključno s tujiskim prometom. Zato znajo vsako malenkost spremeniti v zgodovinski spomenik, da lahko pobirajo vstopnino, s čimer se preživijo nekaj ljudi. Del prebivalstva živi od zaposlitve v lesni industriji, saj je okolica mesta bogata na lesu. — Na poti po mestu smo doživeli še neko zanimivost: mestni kino je namreč prav takrat vrtel dokumentarni film o nemški nogo-

metni enajstori, ki je letos osvojila v Švici svetovno prvenstvo. Kino je bil nabit poln, kar se tam zaradi visokih cen kinematografskih vstopnic (najcenejša stane 1,30 DM) ne zgodi vsak dan. Po vsem mestu so tedaj govorili o svojih športnikih, ki so si priborili svetovno slavo. Meščani, ki so govorili z nami, so pa dejali, da je pač le naključje hotelo, da so Nemci najprej premagali našega Napoleona. V tej stavbi je 18 spominskih plošč v spomin na osemnajst bitk, ki so prinesle Nemcem samostojnost in svobodo. Ta zgodovinski spomenik je ob sobotah in nedeljah razsvetljen.

V ponedeljek 26. julija smo se z vlakom ob 8.15 odpeljali proti Ingolstadtu ob Donavi. Ob progi smo vseskozi občudovali velike nasade hmelja, ki pa se po kakovosti ne more meriti z našim. In še neko zanimivost smo opazili: tam so hmeljarji bolj racionalni. Okoli nasada in v sam nasad postavijo nekaj hmeljev. Okoli njih potegnejo žice, nanje pa potem napeljejo hmelj. — Končno smo ob 9.28 prispeli v Ingolstadt.

KONČNO LE V INGOLSTADTU!

Naj vam za spremembo navedem članek, ki ga je prinesel list »Donau-Kurier«, ki izhaja v Ingolstadtu ob Donavi, v svoji 159. številki z dne 27. julija:

»MLADINA SE RAZUME TUDI BREZ TOLMAČEV«

9.28. — Točno po voznem redu je prispel brzovlak iz Re-

gensburga na glavni kolodvor, ki je pripeljal pričakovane jugoslovanske goste na Internationalni mladinski tabor ob Anwaldeeu. Z omnibusom so hitro prišli do taborišča. Veselo presenečeni moramo zapisati, da so vsi stanovniki v mednarodnem taboru navezali po kratkem oddihu medsebojne stike. Četkostark ni zadoščal nemški besedni zaklad za vse stvari, o katerih se hočejo mladinci pogovoriti. Zato pogosto uporabljajo angleške, francoske ali kakke druge besede za pogovor. Važno je končno le, da se oba partnerja sporazumeta in pogovorita.

Od okrajne mladine pripravljeno taborišče je bilo treba povečati, ker so z Jugoslavlani — kot posebno presenečenje — prišli tudi tri abiturientke in so morale zanje pripraviti poseben šotor. Čeprav so le-te v manjšini, so se hitro znašle. Organizacijske stvari grede hitro naprej. Prvo kosilo so servirali na prostem. Sveži zrak je pripomogel, da v posodah, ki jih je preskrbel menza DESPAG, ni dosti ostalo. Saj mora pač mladi mož pojesti celo množino, da se nasiti.

Za popoldne je uprava taborišča predvidela ogled mesta, ki je pa zaradi dežja odpadel.

Po kratkem opoldanskem počitku smo klub dežju odšli v mesto, da si ogledamo mestno galerijo.

(Nadaljevanje sledi)

Trgovsko podjetje „Potrošnja“ Trbovlje

Poslovalnica „Pri Podlesniku“ v Trbovljah II. Tra Franco Fakina

vam nudi vse vrste manufakturnega blaga — bogata izbira za zimo — velika zaloga — novi vzorci — odlična kvaliteta — solidna in dobra postrežba — moško in žensko blago za plašče, kostume in obleke v bombažnih in volnenih tkaninah — najfinjši kamgarn.

Nudimo vam nadalje puloverje — veste — perilo — ženske in moške nogavice vseh vrst — na zalogi imamo odeje, blago za posteljno perilo — skratka: vse, kar potrebujete.

Ne pozabite, da vam nudimo ugodnost mesečnega obročnega odlašavanja hlana na čake.

Prilagojena se vam

TRAVA O P A N I C E »PRI PODLESNIKU« V TRBOVLJAH II